

REPUBLIKA HRVATSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE HRVATSKE
ZAGREB

Broj: I Kž 128/09-6

U IME REPUBLIKE HRVATSKE
PRESUDA

Vrhovni sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Vrhovnog suda Vesne Vrbetić, kao predsjednice vijeća, te Dražena Tripala, Žarka Dundovića, Ane Garačić i Zlate Lipnjak-Bosanac, kao članova vijeća, uz sudjelovanje sudske savjetnice Marijane Kutnjak Čaleta kao zapisničara, u kaznenom predmetu protiv optuženog M. L. zbog kaznenog djela iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske, odlučujući o žalbi državnog odvjetnika podnesenoj protiv presude Županijskog suda u Sisku od 14. studenog 2008. broj K-32/08, u sjednici održanoj 10. listopada 2012. u nazočnosti branitelja optuženog M. L., odvjetnika Z. K.,

presudio je:

Odbija se žalba državnog odvjetnika kao neosnovana i potvrđuje se prvostupanjska presuda.

Obrazloženje

Pobijanom presudom optuženi M. L. oslobođen je na temelju članka 354. točke 3. Zakona o kaznenom postupku ("Narodne novine" broj 110/97., 27/98., 58/99., 112/99., 58/02., 143/02. i 115/06.; nastavno: ZKP/97) od optužbe da bi počinio kazneno djelo ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. Osnovnog krivičnog zakona Republike Hrvatske („Narodne novine“ broj 53/91., 39/92., 91/92., pročišćeni tekst - 31/93.; nastavno: OKZRH), a na temelju članka 123. stavka 1. ZKP/97 odlučeno je da troškovi kaznenog postupka padaju na teret proračunskih sredstava.

Protiv te presude žalbu je podnio državni odvjetnik, zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka i zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, s prijedlogom da se pobijana presuda ukine i predmet vrati prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Optuženi M. L. je putem branitelja, odvjetnika Z. K., podnio odgovor na žalbu državnog odvjetnika u kojem je predložio njeno odbijanje.

Spis je, u skladu s odredbom članka 373. stavka 1. ZKP/97, dostavljen na dužno razgledanje Državnom odvjetništvu Republike Hrvatske koje se podneskom očitovalo o

žalbi na način da je smatra osnovanom te je predložilo njeno prihvaćanje.

Sjednica vijeća održana je u nazočnosti branitelja optuženika, odvjetnika Z. K., a, u skladu s odredbom članka 374. stavka 4. ZKP/97, u odsutnosti zamjenika glavnog državnog odvjetnika Republike Hrvatske koji je o sjednici obaviješten prema odredbi članka 373. stavka 2. istog Zakona i u odsutnosti uredno obaviještenog optuženog M. L..

Žalba nije osnovana.

Nije u pravu državni odvjetnik kada u žalbi tvrdi da je prvostupanjski sud, pročitavši iskaze svjedoka Đ. T., A. L. i I. J., počinio „bitnu povredu iz članka 367. stavak 3. u vezi članka 351. stavak 1. i članka 331. stavak 1. točka 4. Zakona o kaznenom postupku, jer je svoju odluku temeljio na pročitanim iskazima zamolbeno ispitanih svjedoka, koji su ove iskaze dali na prijedlog okrivljenog i njegovih branitelja pred sudom u B., uz nazočnost branitelja okrivljenog, a bez nazočnosti zastupnika optužbe koji o tom ispitivanju svjedoka nije bio niti obaviješten, a kamoli da bi tim radnjama prisustvovao“.

Prvenstveno valja istaći da su svjedoci Đ. T., A. L. i I. J. ispitani pred Okružnim sudom u Beogradu povodom zamolnice istražnog suca tijekom istrage koja je u ovom kaznenom predmetu bila vođena pred Županijskim sudom u Sisku, a u samoj zamolnici (list 195-196 spisa) nije niti zatražena obavijest o vremenu i mjestu ispitivanja navedenih svjedoka radi eventualnog obavještavanja o tome stranaka. Ispitivanju navedenih svjedoka, suprotno žalbenim navodima, nije bio nazočan branitelj optuženog M. L., što jasno proizlazi iz zapisnika koje je o tim ispitivanjima sačinio istražni sudac Okružnog suda u Beogradu 1. srpnja 2008. (prijevodi zapisnika s listova 457-460 i 463-466 spisa) odnosno 8. rujna 2008. (prijevod zapisnika s listova 485-487 spisa).

Neovisno o tome, državni odvjetnik se na glavnoj raspravi 13. studenog 2008. izrijekom suglasio s čitanjem zapisnika o ispitivanju svjedoka Đ. T., A. L. i I. J. (list 497 spisa), s čime je i obrana bila suglasna, pa je prvostupanjski sud, pravilnom primjenom odredbe članka 331. stavka 1. točke 4. ZKP/97, dakle, uz suglasnost stranaka, na nastavku glavne rasprave 14. studenog 2008. pročitao te zapisnike. Nakon čitanja ovih zapisnika stranke nisu predlagale i neposredno ispitivanje tih svjedoka, pa sama okolnost da je zamjenik državnog odvjetnika prigovorio istinitosti njihovih iskaza (i to već u trenutku kada se suglasio s čitanjem zapisnika, a prije nego što su oni uopće bili pročitani) nije bila razlogom nemogućnosti njihovog korištenja u dokaznom postupku i temeljenjem činjeničnih utvrđenja i na iskazima tih svjedoka.

Dakle, čitanjem u dokaznom postupku zapisnika o ispitivanju svjedoka Đ. T., A. L. i I. J. nije povrijeđena odredba kaznenog postupka iz članka 331. stavka 1. točke 4. ZKP/97, a temeljenjem presude i na tako pročitanim iskazima ovih svjedoka nije počinjena niti povreda odredbe članka 351. stavka 1. ZKP/97.

Zbog toga nije osnovana žalba državnog odvjetnika podnesena zbog bitne povrede odredaba kaznenog postupka.

Pobijajući pravilnost činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, državni odvjetnik u žalbi navodi da je prvostupanjski sud neosnovano prihvatio iskaze Đ. T., A. L. i I. J. prema kojima 2. odred T. G. tzv. „V. S. K.“, čiji su oni bili pripadnici, a kojim je zapovijedao optuženi M. L., nije sudjelovao u napadima na mjesta Š. te G. i D. S. te da optuženik nije zapovjedio paljenje kuća i ubijanje civila, jer da suprotno proizlazi iz iskaza svjedoka M. Đ. i V. M., također pripadnika optuženikovog odreda, kao i iskaza svjedoka V. C., Z. Š., K. Š., M. P., L. S., S. R., S. S., V. G. i L. P. koji su naveli da je do minobacačkog i pješačkog napada došlo upravo iz smjera B. K., gdje se nalazila optuženikova postrojba.

Suprotno ovim žalbenim tvrdnjama, pravilno je prvostupanjski sud utvrdio da nije dokazano da bi optuženik zapovjedio napad na mjesta Š. te G. i D. S. te paljenje kuća i ubijanje civila. Prvenstveno valja istaći da nisu svi svjedoci koje u žalbi navodi državni odvjetnik iskazali da bi do razaranja kuća u navedenim mjestima došlo uslijed napada iz smjera B. K. gdje se, kako to u obrani iskazuje i optuženi M. L., nalazila njegova postrojba. Naime, svjedoci V. C. i Z. Š. iskazali su o minobacačko-topničkom napadu s brda P. prije ulaska tenkova, svjedok M. P. govorio je o raketnom i minobacačkom napadu na S. s područja Š., zaseoka B., nakon kojega su došli i tenkovi. Svjedok L. S. iskazao je da je minobacački i topnički napad na D. S. došao iz pravca B. i šume C. te da je puno kuća pogodeno tim, kao i tenkovskim granatama, a kasnije da je pješački napad išao iz sela B., dok je svjedok S. R. iskazao o jakom artiljerijskom napadu na S. iz pravca B. i B.. Stoga iz iskaza ovih svjedoka nije moguće zaključiti, kako to u žalbi pokušava državni odvjetnik, da je upravo s položaja B. K., gdje je bila smještena postrojba kojom je zapovijedao optuženi M. L., bio izvršen minobacački napad tijekom kojega je došlo do razaranja kuća i gospodarskih zgrada u Š. te G. i D. S., a nakon toga i pješački napad tijekom kojega je došlo do smrtnog stradavanja civila F. S..

Zbog iznesenog je, kada se ima na umu da je obrana optuženog M. L. prema kojoj je on s postrojbom kojom je zapovijedao u vrijeme napada na Š. te G. i D. S. bio na području B. K., otkuda nisu borbeno djelovali, potvrđena suglasnim iskazima pripadnika te postrojbe Đ. T., A. L. i I. J., koji su naveli i da su imali samo pješačko naoružanje, pravilno prvostupanjski sud utvrdio da nema dokaza da bi optuženi M. L. počinio radnje stavljene mu na teret.

Nejasni su žalbeni navodi kojima se pokušava dovesti u sumnju zaključak prvostupanjskog suda „da nema dokaza da bi zapovjedni nivo koji je zauzimao II opt. M. L. (...) bio na tako visokoj razini (...) koja bi imala moć i ovlast da pokrene sve vojne snage koje su sudjelovale u napadu na ova sela ili da ih spriječi u razaranju objekata i ubijanju civila nakon što se ušlo u ta sela“.

Naime, u odnosu na ovo utvrđenje žalitelj navodi da „personalni i materijalni dokazi potvrđuju“ da je „okrivljeni M. L. (...) samo prenosio naredbe sebi podređenima, a ne ih i samostalno donosio“ te da je „u zapovjednom lancu vojne hijerarhije u konkretnom slučaju napada na selo Š., G. i D. V., G. i D. S. (...) komandant 3. samostalnog odreda T. G. (...) okrivljeni kapetan M. L. (...) u tom zapovjednom lancu ostvario funkciju zapovjednog lanca, jer je u krajnjem slučaju svojim podređenima prenosio naredbe za

napad na Š., G. i D. S.“. Ove žalbene tvrdnje proturječe navodima iz žalbe da je optuženik „naredbu za napad na selo Š. sam donio i sa ostalim pripadnicima sudjelovao u tom napadu“ i tvrdnji da se „ne može prihvatiti stanovište Suda, kada vjeruje obrani okrivljenog koji svoju odgovornost prebacuje na sada pokojnog Đ. P. (...), a ispitaní svjedoci to ne potvrđuju“.

Postupanje po zapovjedi nadređenog, dakako, samo po sebi ne isključuje odgovornost neposrednog počinitelja neke od radnji kaznenog djela ratnog zločina protiv civilnog stanovništva iz članka 120. stavka 1. OKZRH, pa niti odgovornost onoga tko takve zapovjedi prenosi sebi podređenima, ali valja imati na umu da je optuženom M. L. stavljeno na teret da je „pripadnicima svog odreda zapovjedio snažnu minobacačku i puščanu paljbu po položajima vojnih i policijskih snaga Republike Hrvatske u Š.“, odnosno da im je „zapovjedio snažnu minobacačku i puščanu paljbu i pješački napad na položaje vojnih i policijskih snaga Republike Hrvatske u D. i G. S.“, ali iz rezultata provedenog dokaznog postupka, kako je to ranije obrazloženo, ne proizlazi takvo inkriminirano postupanje optuženog M. L., a pogotovo ne proizlazi da bi on sudjelovao u donošenja odluka o napadima na navedena mjesta.

Konačno, valja ukazati i na svjedoke koji su iskazali o postupanju optuženog M. L. koje je oprečno inkriminiranim mu radnjama – M. K. govorio je o optuženikovim upozorenjima pripadnicima srpske vojske „da ne smiju ništa paliti i da se ne smije nikoga ubiti“, B. D. je naveo da je čuo neku gužvu, pa su mu dva vojnika koje je pitao što se događa rekli da „vojska hoće ići paliti neko selo, a da im M. L. ne da“, a M. K. je iskazao da je optuženi L. „bio s vojskom u selu B., ali nisu zapalili niti jednu kuću niti bilo što srušili“.

Slijedom svega iznesenog, žalbenim navodima nije dovedena u sumnju pravilnost i pouzdanost činjeničnih utvrđenja prvostupanjskog suda, pa nije osnovana žalba državnog odvjetnika niti iz razloga navedenih u članku 369. stavku 2. ZKP/97.

Stoga je, budući da ne postoje razlozi zbog kojih državni odvjetnik pobija prvostupanjsku presudu, a kako pri ispitivanju pobijane presude nisu nađene niti povrede zakona iz članka 379. stavka 1. ZKP/97 na čije postojanje drugostupanjski sud pazi po službenoj dužnosti, valjalo na temelju članka 387. ZKP/97 žalbu državnog odvjetnika odbiti kao neosnovanu i potvrditi prvostupanjsku presudu, kako je i odlučeno u izreci.

U Zagrebu 10. listopada 2012.

Zapisničar:
Marijana Kutnjak Čaleta, v.r.

Predsjednica vijeća:
Vesna Vrbetić, v. r.